

Ny Bokin'i Daniela — Laharana Valo amby Efapolo

Fampiharihariana ny Faminaniana: Ny Hevitry ny Fahitana nomena an'i Habakoka, ny Takelaka Roa, ary ny Zava-miafin'ny Fanatitra Isan'andro eo amin'ny Fandikana ny Baiboly

Jeff Pippenger

2024-01-12

Ny fitomboan'ny fahalalana izay asehon'ny fahitana momba ny Reniranon'i Ulai no voasoratra tamin'ny farany teo amin'ireo takelaka roa an'i Habakoka.

“Nampifamatotra tamin'ireo faminaniana izay noheverin'izy ireo ho mihatra amin'ny andron'ny fiavian'i Kristy fanindroany ny fampianarana izay namboarina manokana hifanaraka amin'ny toe-piainan'izy ireo feno fisalasalana sy fiandrasana am-panahiana, sady nampahery azy ireo hiandry amim-paharetana ao amin'ny finoana fa izay mbola maizina amin'ny fahatakarana'izy ireo ankehitriny dia hambara mazava amin'ny fotoan'andro voatendry.”

“Anisan'ireo faminaniana ireo ny ao amin'ny Habakoka 2:1–4: ‘Hijoro eo amin'ny tilikambon'ny mpiambina aho, ary hametraka ny tenako eo ambonin'ny manda, ka hiambina hahita izay holazainy amiko sy izay havaliko rehefa anarina aho. Dia namaly ahy Jehovah ka nanao hoe: Soraty ny fahitana, ary ataovy mazava eo amin'ny takela-bato, mba hahazakazahan'izay mamaky azy. Fa mbola ho amin'ny fotoana voatendry ihany ny fahitana; nefa amin'ny farany dia hiteny izy ka tsy handainga; na dia mitaredretra aza izy, andraso ihany; fa ho avy tokoa izy, tsy ho tara. Indro, ny fanahiny izay mieboebo dia tsy mahitsy ao anatiny; fa ny marina ho velon'ny finoany.’”

“Tamin'ny taona 1842 sahady, ny toromarika nomena ao amin'ity faminaniana ity hoe: ‘Soraty ny fahitana, ary ataovy mazava eo amin'ny takelaka, mba hihazakazaka izay mamaky azy,’ dia nanosika an'i Charles Fitch hanomana tabilao faminaniana iray mba hanazavana ny fahitan'i Daniela sy ny Apokalypsy. Ny famoahana io tabilao io dia noheverina ho fahatanterahan'ny didy nomena an'i Habakoka. Tsy nisy nahatsikaritra anefa tamin'izany fotoana izany fa ny fahatarana hita ho eo amin'ny fahatanterahan'ny fahitana—fotoana iandrasana—dia aseho ao amin'io faminaniana io ihany. Taorian'ilay fahadisoam-panantenana, dia niseho ho tena manan-danja tokoa izao Soratra Masina izao: ‘Fa ny fahitana dia mbola ho amin'ny fotoana voatendry; nefa amin'ny farany dia hiteny izy ka tsy handainga; na dia mitaredretra aza izany, andraso izy; fa ho avy tokoa izany, ka tsy hitaredretra.... Ny marina ho velon'ny finoany.’ The Great Controversy, 391, 392.”

Ny tabilao roa nosoratan'i Habakoka dia vavolombelona roa ara-paminaniana. Araka ny Soratra Masina, vavolombelona roa no tsy maintsy atambatra mba hampiorina ny fahamarinana.

Fa raha tsy mihaino anao izy, dia ento miaraka aminao ny iray na roa hafa, mba ho voamarin'ny tenin'ny vavolombelona roa na telo ny teny rehetra. Matio 18:16.

Rehefa ampifanindriana ny tabilao roa an'i Habakoka (ireo tabilao pioniera tamin'ny 1843 sy 1850) dia manamafy ireo fahamarinana izay vatosoa tamin'ny nofin'i Miller. Ny fahadisoana tamin'ny 1843, izay aseho eo amin'ny tabilao voalohany, rehefa ampifanindriana amin'ny tabilao faharoa, dia mampiorina ny fotoana fiandrasan'ny fahitana. Miller (ilay mpiambina ara-panoharana amin'izany tantara izany) dia nanontany izay tokony holazainy nandritra ny adihevitra teo amin'ny tantarany.

Hijanona eo amin'ny toeram-piambenako aho, ary hijoro eo ambonin'ny tilikambo; ary hiambina aho mba hahita izay holazainy amiko, sy izay hovaliako, raha voatsikera aho. Habakoka 2:1.

Ny Tompo dia nandidy an'i Miller hanoratra ny fahitana, ary tao amin'ny nofiny dia napetrany teo ambonin'ny latabatra iray eo afovoan'ny efitranony ny vata izay nitahiry ny fahitana.

Ary Jehovah namaly ahy ka nanao hoe: Soraty ny fahitana, ary ataovy mazava eo amin'ny vato fisaka izany, mba hahazoan'izay mamaky azy mihazakazaka. Habakoka 2:2.

Ny tabilao, araka izany, dia manondro ny fotoana niandrasana sy ny fahadisoam-panantenana voalohany.

Fa mbola ho amin'ny fotoana voatendry ihany ny fahitana; nefa amin'ny farany dia hiteny izy ka tsy handainga; na dia mitaredretra aza izy, andraso ihany; fa tsy maintsy ho avy tokoa izy, ka tsy hitaredretra. Habakoka 2:3.

Ny dingam-panandramana telo sosona vokarin'ny fitomboan'ny fahalalana (firavaky Miller) dia aseho avy eo.

Indro, ny fanahiny izay mirehareha dia tsy mahitsy ao anatiny; fa ny marina ho velona amin'ny finoany. Habakoka 2:4.

Ireo sokajin'ny mpivavaka roa ireo dia haseho amin'ny alalan'ny fizahan-toetra voalaza ao amin'ny Daniela toko faha-roa ambin'ny folo.

Ary hoy Izy nanao hoe: Mandehana amin'ny lalanao, ry Daniela; fa voahidy sy voaisy tombo-kase ny teny hatramin'ny andro farany. Maro no hodiovina sy hofotsiana ary hotsapaina; fa ny ratsy fanahy kosa hanao ratsy ihany; ary tsy hisy amin'ny ratsy fanahy hahalala; fa ny hendry no hahalala. Daniela 12:9, 10.

Ny hendry ao amin'i Daniela no virijiny hendry ao amin'ny Matio toko faha-roapolo amby dimy, izay nohamarinina tamin'ny finoana; ary ny ratsy fanahy kosa no virijiny adala, izay nasandratry ny fireharehana. Amin'ny faran'ny nofin'i Miller, ny firavaka vatosoa dia maneho ny diloilo ao amin'ny fanoharana ny amin'ny virijiny folo, izay ilay hafatra.

“Tsy omem-boninahitra Andriamanitra rehefa tsy raisintsika ireo hafatra izay alefany amintsika. Amin'izany no andavantsika ny diloilo volamena izay tiany harotsaka ao amin'ny

fanahintsika mba hampitaina amin'ireo izay ao amin'ny maizina. Rehefa ho tonga ny antso hoe: 'Indro, avy ny mpampakatra; mivoaha hitsena azy,' ireo izay tsy nandray ny diloilo masina, izay tsy nitaiza ny fahasoavan'i Kristy tao am-pony, dia hahita, tahaka ireo virjiny adala, fa tsy vonona hihaona amin'ny Tompony izy. Tsy manana ao amin'ny tenany ny hery hahazoana ny diloilo izy ireo, ary rava ny fiainany." Review and Herald, July 20, 1897.

Ny fahazavan'ny vatosoa an'i Miller amin'ny andro farany dia hamirapiratra avo folo heny kokoa, ary samy tandindon'ny fizahan-toetra na ny isa folo na ny fahazavana. Amin'ny andro farany, izay aseho ao amin'ny faran'ny nofin'i Miller, ny fahazavan'ny fahamarinana izay aseho eo amin'ny tabilao nosoratan'i Habakoka dia mamoka hafatra fitsapana, izay aseho ao amin'ny fanoharana ny amin'ny virijina folo ho hafatry ny Antso Mamatonalina. Izany fizotry ny fitsapana izany dia famerimberenana ny fizotry ny fitsapana teo amin'ny tantaran'ny Millerita, satria ny fanoharana ny amin'ny virijina folo dia averina ara-bakiteny indrindra amin'ny andro farany.

"Matetika aho no atoron'izy ireo ny fanoharana ny amin'ireo virijina folo, izay dimy taminy no hendry, ary dimy no adala. Efa tanteraka io fanoharana io ary mbola ho tanteraka hatramin'ny tsipiriany farany indrindra, satria manana fampiharana manokana amin'izao fotoana izao izy, ary tahaka ny hafatry ny anjely fahatelo, dia efa tanteraka izy sady mbola hitohy ho fahamarinana ankehitriny mandra-pahatapitry ny andro." Review and Herald, 19 Aogositra 1890.

Ny folo dia tandindon'ny fizahan-toetra, ary tamin'ny faran'ny folo andro dia hita maso fa tsara tarehy sy matavy kokoa Daniela sy ireo namany telo mendrika noho ireo izay nihinana ny hanin'i Babylona. Ireo mirehareha aseho ao amin'i Habakoka, izay velona tamin'ny fireharehana sy fiheveran-tena fa tsy tamin'ny finoana, dia namolavola ny toetran'i Babylona. Ao amin'ny tantaran'ny Millerita dia tonga zanakavavin'i Babylona izy ireo, ary ao amin'i Habakoka dia ny toetra faminaniana momba ny fahefana papaly no ampiasaina hamantarana ny toetran'ireo izay nifidy ny tsy hiaina amin'ny finoana.

Indro, ny fanahiny izay miavonavona dia tsy mahitsy ao anatiny; fa ny marina ho velona amin'ny finoany. Eny koa, satria mandika lalàna amin'ny divay izy, dia olona mpiavonavona ka tsy mitoetra ao an-tranony, fa manitatra ny faniriany tahaka ny fiainan-tsi-hita izy, ary tahaka ny fahafatesana, ka tsy mety ho afa-po; fa manangona ny firenena rehetra ho azy, ary manangona ny olona rehetra ho ao aminy. Moa tsy izy rehetra va no hanao fanoharana hamelezana azy sy ohabolana fanesoana hanoherana azy ka hanao hoe: Lozan'izay mampitombo izay tsy azy! mandra-pahoviana? ary izay manavesatra ny tenany amin'ny tanimanga matevina! Moa tsy hitsangana tampoka va izay hanaikitra anao, ary hifoha izay hampahory anao, ka ho babo ho azy ireny ianao? Satria efa nandroba firenena maro ianao, dia handroba anao kosa ny sisa amin'ny firenena rehetra; noho ny ran'olona sy noho ny herisetra natao tamin'ny tany sy ny tanàna ary izay rehetra monina ao aminy. Habakoka 2:4–8.

Ny fizahan-toetra nentin'ny virijina ao amin'ny Matio faha-dimy amby roapolo dia miteraka sokajin'olona mpivavaka izay namolavola ny toetran'ny mpanjakan'ny avaratra (ny papa), izay hery ihany koa "nandripaka firenena maro." Ny herin'ny papa no voakaikitra tampoka, tahaka an'i Jezebel izay nohanin'ny alika.

Izao no lazain'i Jehovah hoe: Indro, misy firenena avy any amin'ny tany avaratra tonga, ary hisy firenena lehibe hatsangana avy any amin'ny faran'ny tany. Mitana tsipika sy lefona izy; masiaka izy ary tsy miantra; mirohondrohona tahaka ny ranomasina ny feony; ary mitaingina soavaly izy, milahatra tahaka ny lehilahy ho amin'ny ady hanohitra anao, ry zanakavavin'i Ziona. Efa renay ny lazany; mihalefy ny tananay; azon'ny fahoriana izahay sy ny fanaintainana, tahaka ny vehivavy miteraka. Aza mivoaka ho any an-tsaha, ary aza mandeha amin'ny lalana; fa ny sabatry ny fahavalo sy ny tahotra no manodidina hatraiza hatraiza. Ry zanakavavin'ny oloko, misikina lamba fisaonana, ary mihorona ao anatin'ny lavenona; manaova fisaonana toy ny noho ny zanaka lahitokana, fitomaniana mangidy indrindra; fa ho avy tampoka amintsika ny mpandrava. Jeremia 6:22–26.

Ny kilasy roa ao amin'i Habakoka dia ireo izay hamarinina amin'ny finoana, sy ireo izay nihinana sy nisotro ny fampianaran'i Babylona. Ireo izay ao amin'ny andro farany amin'ny nofin'i Miller ka aseho ho virijiny, dia na mampivelatra ny toetran'i Kristy, ka noho izany mandray ny tombo-kasen'Andriamanitra, na mampivelatra ny toetran'ny fahefana papaly ka mandray ny mariky ny bibidia.

“Tonga ny fotoana hihazavan'ny mazava marina eo anivon'ny haizina ara-pitondrantena. Ny hafatry ny anjely fahatelo dia efa nalefa ho an'izao tontolo izao, mampitandrina ny olona tsy handray ny mariky ny bibidia na ny sariny eo amin'ny handriny na eo amin'ny tanany. Ny fandraisana izany marika izany dia midika ho fahatongavana amin'ilay fanapahan-kevitra mitovy amin'izay nataon'ny bibidia, sy fandraisana sy fanohanana ireo hevitra ireo ihany, amin'ny fanoherana mivantana ny tenin'Andriamanitra. Momba izay rehetra mandray izany marika izany, hoy Andriamanitra: ‘Izy koa no hisotro ny divain'ny fahatezeran'Andriamanitra, izay naidina tsy misy fangaro ao amin'ny kapoaky ny fahavinirany; ary hampijalina amin'ny afo sy solifara eo anatrehan'ny anjely masina sy eo anatrehan'ny Zanak'ondry izy.’” Review and Herald, 13 Jolay 1897.

Ny virijiny izay misotro ny divain'i Babylona dia hisotro amin'ny farany ny divain'ny fahatezeran'Andriamanitra. Ao amin'i Isaia, ny mpimamo ao Efraïma dia mampiseho ny fahamamoany jamba amin'ny fampivadihana ny zavatra, ary izany asa izany dia heverina ho “tanin'ny mpanefy vilany.”

Ny fanondroana ny hoe “ny isan'andro” ho mariky ny Kristy dia mamadika tanteraka ny fahamarinan'ny hoe “ny isan'andro”, satria “ny isan'andro” dia marika satanika. Ny fanondroan'i Miller ny hoe “ny isan'andro” ho fanompoan-tsampy dia aseho mivantana eo amin'ny tabilao-n'i Habakoka. Ny nahitan'i Miller ilay andalan-teny ao amin'ny Tesalonianina, izay nahafahany nahatakatra fa ny fanompoan-tsampy no “nesorina”, mba hisehoan'ilay “olona ota” izay mipetraka ao amin'ny tempolin'Andriamanitra, no fahamarinana fototra hita ao amin'ny Tesalonianina Faharoa, toka faharoa.

“Namaky hatrany aho, nefa tsy nahita tranga hafa izay nahitana azy [ny isan'andro], afa-tsy ao amin'i Daniela. Dia nalainy avy eo [tamin'ny fanampian'ny konkordansa] ireo teny izay nifanakaiky taminy aho hoe: ‘hanaisotra,’ izy no hanaisotra ny isan'andro; ‘hatramin'ny andro hanesorana ny isan'andro,’ sns. Namaky hatrany aho, ka nihevitra fa tsy hahita hazavana

momba ilay andininy; nony farany dia tonga tao amin'ny 2 Tesaloniana 2:7, 8 aho. 'Fa ny zava-miafin'ny heloka dia efa miasa sahady; saingy ilay manakana ankehitriny ihany no hanakana mandra-panaisotra azy hiala eo amin'ny lalana, ary amin'izay dia haseho ilay ratsy fanahy,' sns. Ary rehefa tonga tamin'io andininy io aho, ô, endrey ny fahazavana sy ny voninahitra nisehoan'ny fahamarinana! Ao izany! Izany no isan'andro! Koa ankehitriny, inona no tian'i Paoly holazaina amin'ny hoe 'ilay manakana ankehitriny,' na hoe manelingelina? Ny tiana holazaina amin'ny hoe 'lehilahin'ny ota,' sy 'ilay ratsy fanahy,' dia ny Fanjakana papaly. Koa inona ary no manakana ny Fanjakana papaly tsy haseho? Nahoana, ny fanompoan-tsampy izany; koa araka izany, 'ny isan'andro' dia tsy maintsy midika hoe ny fanompoan-tsampy.'—William Miller, Second Advent Manual, pejy 66." Advent Review and Sabbath Herald, 6 Janoary 1853.

Ny hevitra ny hoe "ny isan'andro" ao amin'ny Tesaloniana, izay hitan'i Miller fa izy no fahamarinana fototra ao amin'ilay andalan-teny. Rehefa mamaritra ireo izay tsy tia ny fahamarinana i Paoly, ka noho izany dia handray fahadisoam-panantenana mahery izy ireo, dia tsy isalasalana fa manondro ny fankahalana ny fahamarinana amin'ny heviny ankapobeny izy; nefa ny fahamarinana izay resahina mivantana ao amin'ilay andalan-teny dia ilay fahamarinana fa "ny isan'andro" dia maneho an'i Roma jentilisa.

Ny masona no jiron'ny tena; koa raha tokana ny masonao, dia ho feno hazavana ny tenanao rehetra. Fa raha ratsy kosa ny masonao, dia ho feno aizina ny tenanao rehetra. Koa raha aizina ny mazava izay ao anatinao, manao ahoana re ny haben'izany aizina izany! Tsy misy olona mahay manompo tompo roa; fa na ny anankiray ho halany ka ny anankiray ho tiany, na ny anankiray hombany ka ny anankiray hohamavoiny. Tsy mahay manompo an'Andriamanitra sy Mamona hianareo. Matio 6:22–24.

Tsy misy afa-tsy fitiavana ny fahamarinana, na fankahalana ny fahamarinana. Tsy misy lalana afovoany. Ny fahadisoam-panantenana mahery izay manjo ireo virijina adala ao amin'ny Matio dimy amby roapolo dia mifototra amin'ny fandavan'izy ireo ny fahazavan'ireo vatosoa an'i Miller, izay maneho ny fitsapana farany. Ny fitsapana farany nahazo an'i Isiraely fahiny dia ny fitsapana fahafolony, ary ny vatosoa an'i Miller dia mampirapiratra impolo heny kokoa amin'ny andro farany. Ny tandindon'ny fandavana ny vatosoa an'i Miller dia ny "isan'andro," izay navadiky ny mamo tao Efraima tamin'ny taranaka fahatelo amin'ny Adventisma. Ny "isan'andro" dia tandindona satanika momba ny fanompoan-tsampy. Nampiditra vatosoa sandoka ireo mamo, izay nentiny avy tamin'ny Protestanta nihemotra, ka milaza ny "isan'andro" ho tandindon'i Kristy.

Ny fahatakaran'i Miller ny amin'ireo firavany dia voafetra noho ny tantara izay nananganana azy. Resy lahatra izy fa ny Fiavian'i Kristy Fanindroany no hetsika ara-paminaniana manaraka; ka ny ratra mahafaty nahazo ny fahefan'ny papa tamin'ny 1798 dia tsy maintsy nisolo tena ihany ny fanjakana an-tany fahefatra sy farany ao amin'ny Daniela toko faha-2. Voafetra koa ny fahalalany ny amin'"ny isan'andro," satria ny fijoroany ho vavolombelona dia milaza fa tamin'ny alalan'ny fanambarana no nitarihana azy ho amin'ny fomba fandalinana voafaritra tsara, izay nilazany fa nampiasainy ny Baiboliny, ny Concordance-n'i Cruden, ary namaky gazety sasantsasany izy. Ny fanapahan-keviny hianatra tamin'izany fomba izany dia tonga tao an-tsainy fotsiny.

“Nandritra ireo roa ambin’ny folo taona naha-deista ahy, dia namaky ny tantara rehetra izay azoko novakina aho; nefa ankehitriny dia tiako ny Baiboly. Nampianatra momba an’i Jesosy izany! Kanefa mbola nisy ampahany be tamin’ny Baiboly izay mbola maizina tamiko. Tamin’ny taona 1818 na 19, raha niresaka tamin’ny namana iray aho, izay notsidihiko, sady efa nahafantatra ahy sy nandre ny resako fony aho mbola deista, dia nanontany izy, tamin’ny fomba somary nisy heviny lalina hoe: ‘Ahoana no fihevitrao izao andinin-teny izao sy iry?’ ka ireo andinin-teny fahiny izay notoheriko fony aho deista no tiany horeshahina. Fantatro tsara izay nokasainy, ka dia namaly aho hoe—Raha omenao fotoana aho, dia holazaiko aminao ny hevitr’ireo. ‘Ohatrinona ny fotoana ilainao?’ Tsy fantatro, hoy ny navaliko, fa holazaiko aminao izany, satria tsy azoko inoana fa Andriamanitra dia nanome fanambarana iray izay tsy azo takarina. Dia tapa-kevitra aho tamin’izany hianatra ny Baibolika, sady nino fa ho hitako izay tian’ny Fanahy Masina holazaina. Fa vantany vao nandray izany fanapahan-kevitra izany aho, dia tonga tao an-tsaiko izao hevitra izao—‘Atao ahoana raha mahita andalana iray izay tsy azonao?’ Dia tonga tao an-tsaiko ity fomba fandalinana ny Baiboly ity:—Horisiko ny teny amin’ireny andalana ireny, dia harahiko manerana ny Baiboly, ka amin’izany no hahitako ny heviny. Nanana ny Cruden’s Concordance aho, izay heveriko fa tsara indrindra eto amin’izao tontolo izao; koa nalaiko izany sy ny Baibolika, dia nipetraka teo amin’ny latabatro aho, ka tsy namaky zavatra hafa mihitsy, afa-tsy ny gazety kely ihany, satria tapa-kevitra ny hahalala izay tian’ny Baibolika holazaina aho. Apollos Hale, *The Second Advent Manual*, 65.

Ny firavak’i Miller dia tsy tamin’ny alalan’ny fomba fianarany ihany no nahafantarana azy, fa tamin’ny alalan’ny fanambarana mivantana avy amin’Andriamanitra koa.

“अण्ड्रियामानित्राने उहाँका स्वर्गदूतलाई त्यस कसिनको हृदयमा कार्य गर्न पठाउनुभयो, जसले बाइबलमा वशिवास गरेको थिएन, ताकि उसलाई भविष्यवाणीहरूको खोजी गर्न डोर्थाइयोस्। परमेश्वरका स्वर्गदूतहरूले त्यस चुनिएको जनलाई बारम्बार भेट दए, उसको मनलाई मार्गदर्शन गर्न र ती भविष्यवाणीहरू उसको समझमा खोल्न, जुन परमेश्वरका जनहरूका लागि सिधैं अँध्यारा रहेका थिए। सत्यको शृङ्खलाको आरम्भ उसलाई दइयो, र उसलाई एक-एक कडी खोज्दै अघिबिढ्न डोर्थाइयो, यहाँसम्म कि उसले परमेश्वरको वचनलाई आश्चर्य र प्रशंसाका साथ हेर्न थाल्यो। त्यहाँ उसले सत्यको एक सदिध शृङ्खला देख्यो। जुन वचनलाई उसले प्रेरणाग्रहीत ठानेको थियो, त्यही अब उसको दृष्टिको सामु आफ्नो सौन्दर्य र महमिसाहति खुल्यो। उसले देख्यो कि धर्मशास्त्रको एक भागले अर्को भागलाई व्याख्या गर्दछ, र जब कुनै एक अंश उसको समझका लागि बिन्दु हुन्थ्यो, तब उसले वचनको अर्को भागमा त्यसलाई स्पष्ट पार्ने कुरा भेट्ताउँथ्यो। उसले परमेश्वरको पवित्र वचनलाई आनन्दसहित र अत्यन्त गहिरो आदर तथा वसिम्प्यका साथ ग्रहण गर्थ्यो।” *Early Writings*, 230.

Rehefa milaza i Sister White fa “Andriamanitra naniraka ny Anjelyny” ho any amin’i Miller, dia manondro izany fa Gabriela no ilay anjely nirahina ho any amin’i Miller; satria ny hoe “ny Anjelyny” dia anarana iantsoana an’i Gabriela.

“Ny tenin’ily anjely hoe: ‘Izaho no Gabriela, izay mitsangana eo anatrehan’Andriamanitra,’ dia mampiseho fa mitana toerana ambony be sy manan-kaja izy ao amin’ny kianjan’ny lanitra. Rehefa tonga nitondra hafatra ho an’i Daniela izy, dia hoy izy: ‘Ary tsy misy na iray aza miara-mifikitra amiko amin’ireo zavatra ireo afa-tsy Mikaela [Kristy] Andrianareo.’ Daniela 10:21. Momba an’i Gabriela no ilazan’ny Mpamonjy ao amin’ny Apokalypsy hoe: ‘Ary Izy naniraka ka nampahafantatra izany tamin’ny alalan’ny anjelyny ho an’i Jaona mpanompony.’

Apokalypsy 1:1.” Ilay Fitiavana nandritra ny fotoana rehetra, 99.

I Gabriela sy ireo anjely hafa dia nirahina hitarika ny sain'i Miller sy “hanokatra amin'ny fahalalany ireo faminaniana izay efa maizina hatrany tamin'ny vahoakan'Andriamanitra.” Ny hafany dia tsy novolavolaina fotsiny tamin'ny alalan'ny fomba fandalinany, fa tamin'ny alalan'ny fanambaràna avy amin'Andriamanitra koa. Ilay tena fomba nampiasainy hianarana ny Baiboly aza dia efa napetraka tao an-tsainy. Rehefa mitondra fahamarinana ao an-tsaintsika Andriamanitra, dia fanambaràna avy amin'Andriamanitra izany, mifanohitra amin'ny fahatongavana amin'ny fahamarinana amin'ny alalan'ny fizotran'ny fizarazaràna marina ny Baiboly. Samy nataon'i Miller ireo roa ireo, kanefa ny fanambaràna avy amin'Andriamanitra dia tsy maintsy anisan'ny fomba nahatongavan'i Miller hahatakatra ny lohahevitra momba ny “ny isan'andro.”

Tsy ho nahafantatra ny fiovan'ny fanondroana lahy sy vavy ao amin'ny Daniela toko faha-valo, andininy sivy ka hatramin'ny roa ambin'ny folo, i Miller, satria ny hany nananany dia ny Baiboly sy konkordansa iray izay tsy misy vaovao akory momba ny fiteny ara-baiboly. Tsy ho hitany ny fahasamihafana misy eo amin'ny “sur” sy ny “rum”, izay samy adika hoe “esorina.” Tsy ho hitany ny fahasamihafana misy eo amin'ny “miqdash” sy ny “qodesh”, izay samy adika hoe “toerana masina.”

Tsy ho hitany ny fahamarinan'ilay teny hoe “tamid” izay hita in-efatra amby zato ao amin'ny Baiboly. Ny fahamarinana izay tsy ho hitany (ary izany koa no fahamarinana izay hitany), dia izao: amin'ireo in-efatra amby zato isehoan'ilay teny hebreo hoe “tamid” ao amin'ny Baiboly, ao amin'ny bokin'i Daniela ihany no ampiasana ilay teny hebreo hoe “tamid” ho anarana. “Tamid” no teny hebreo izay midika hoe “maharitra mandrakariva”, ary adika hoe “ny isan'andro” ao amin'ny bokin'i Daniela.

Ao amin'ny bokin'i Daniela ihany no ampiasana ilay teny amin'ny maha-anarana azy, ary amin'ireo sivy amby sivifolo hafa dia ampiasaina amin'ny maha-tambinteny azy. Noho izany antony izany, rehefa tojo an'i Daniela nampiasa ilay teny in-dimy tamin'ny maha-anarana azy ireo mpandika ny Baiboly King James, nefa ireo mpanoratra hafa rehetra ao amin'ny Baiboly kosa nampiasa ilay teny sivy amby sivifolo tamin'ny maha-tambinteny azy, dia voatery, noho ny herin'ny porofo, nanitsy ny fampiasan'i Daniela ilay teny tamin'ny maha-anarana azy izy ireo. Mba hanitsiana an'i Daniela, dia nampian'izy ireo ny teny hoe “sorona” tao amin'ny Teny, ka dia novainy ho tambinteny izay anarana. Ary avy eo, mba hanitsiana ireo mpandika teny, dia nomena tsindrimandry i Ellen White hanoratra fa izy dia “nahita mikasika ny ‘Daily,’ fa ny teny hoe ‘sacrifice’ dia nampidirin'ny fahendren'olombelona, ka tsy anisan'ny lahatsoratra; ary ny Tompo no nanome ny fahitana marina momba izany ho an'ireo izay nanambara ny antso ny amin'ny ora fitsarana.”

Araka ny fijoroany ho vavolombelona manokana, dia nitady hahatakatra “ny isan'andro” i Miller, izay nony farany dia azony tao amin'ny 2 Tesaloniana. Kanefa koa, araka ny fijoroany ho vavolombelona ihany, rehefa nitady hahatakatra teny iray izy, dia nodininy ny toerana rehetra nampiasana izany teny izany, ary io teny io dia ampiasaina in-dimy amby sivifolo sy sivy hafa ao amin'ny Baiboly. Nefa ny fijoroany ho vavolombelona momba ny “isan'andro” dia izao: tsy

nahitany izany na taiza na taiza afa-tsy tao amin'ny bokin'i Daniela, raha nilaza izy hoe: "Namaky aho, ka tsy nahita tranga hafa izay nahitana azy [ny isan'andro], afa-tsy tao amin'i Daniela." Tsy tamin'ny fomba fianarany irery no nitarihana an'i Miller ho amin'ny firavaka sarobidy, fa tamin'ny fanambarana avy amin'Andriamanitra koa, izay nomena azy tamin'ny alalan'ny asa fanompoan'ny anjely.

Izany no antony nahatonga ny fahatakarany ny amin' "ny isan'andro" ho marina, kanefa voafetra. Tsy azony fantarina fa amin'ireo in-dimy iresahana ny amin' "ny isan'andro" ao amin'ny bokin'i Daniela, dia iray amin'ireo in-telo ilazana fa "esorina" ny "isan'andro" no naneho hevitra hafa noho ireo indroa hafa. Indray mandeha ny hoe "ny isan'andro" dia ampiasaina miaraka amin'ny teny hebreo hoe "rum", ary amin'ireo indroa hafa kosa dia ampiasaina miaraka amin'ny teny hebreo hoe "sur". Samy adika hoe esorina ireo teny roa ireo, kanefa ny hoe "rum" ao amin'ny Daniela toko fahavalo andininy fahiraika ambin'ny folo dia midika hoe "asandratra sy omem-boninahitra", ary ao amin'ny toko fahiraika ambin'ny folo andininy fahiraika amby telopolo, ary ao amin'ny toko faharoa ambin'ny folo andininy fahiraika ambin'ny folo, ny teny hoe "sur" dia midika hoe "esory".

Ireo teolojiana izay mihinana sy misotro ny sakafo avy any Babylona dia milaza fa na manaisotra zavatra iray ianao, na manandratra zavatra iray ianao, dia samy maneho karazam-panesorana avokoa ireo, ka noho izany dia tokony ho takarina ho manana hevitra iray ihany ireo teny roa ireo. Milaza izy ireo fa ireo indray mitoraka telo izay ilazana fa "esorina ny fanatitra isan'andro" dia midika hatrany hoe manaisotra, ary amin'ny fanaovany izany dia ambarany fa tsy nitandrina Daniela tamin'ny fisafidianany ny teniny. Tsy lazainy mivantana izany, nefa amin'ny hevitra takarina avy amin'ny teniny dia ampiaraniny fa tokony ho ny teny hoe "sur" no nampiasain'i Daniela tamin'ireo fisehoana telo rehetra, satria araka ny filazan'ireo teolojiana dia zavatra iray ihany no tiany holazaina isaky ny "esorina ny fanatitra isan'andro."

Toy izany koa no ataon'izy ireo amin'ny teny hoe "miqdash" sy "qodesh," izay samy adika hoe "fitoerana masina," ao amin'ny andininy faha-iraika ambin'ny folo ka hatramin'ny faha-efatra ambin'ny folo ao amin'ny toko fahavalo. Isaky ny filazana ny hoe "fitoerana masina" ao amin'ireo andininy efatra ireo, dia manizingizina izy ireo fa samy maneho ny fitoerana masin'Andriamanitra avokoa izany rehetra izany. Araka izany hevitra izany indray, dia tokony ho nampiasa fotsiny ny teny hoe "qodesh" i Daniela tamin'ireo filazana telo rehetra, fa tsy nampiasa ny teny hoe "miqdash" tao amin'ny andininy faha-iraika ambin'ny folo. Tsy ho nahatsikaritra ny fahasamihafan'ireo teny ireo i Miller, kanefa fantatry ny teolojiana ankehitriny izany, ary rehefa fantany izany, dia manizingizina izy ireo fa tsy tokony hekena ny fisian'izany fahasamihafana izany. Kanefa i Miller, izay tsy nahatsikaritra ny fahasamihafana teo amin'ireo teny ireo, dia tonga tamin'ny fahatakarana mifanohitra amin'ny an'ny teolojiana ankehitriny.

Ny tena zava-misy dia i Daniela dia mpanoratra tena mailo tokoa, izay nahalala ny teny Hebreo, ary noheverina ho hendry avo folo heny noho ny olon-kendry rehetra tao Babylona, izay lehilahy tena hendry ihany koa tao amin'ny fiarahamoniny araka ny anjarany avy. Raha nisy nahafantatra ny fampiasana araka ny tokony ho izy ny teny Hebreo, sy ny fomba tokony hanehoana azy marina ao anatin'io tantara manokana io, dia i Daniela izany. Raha nampiasa voambolana samihafa i

Daniela, dia satria natao hitondra hevitra samihafa izany, izay nokasainy haseho an-tsitraro. Rehefa ekena ny fampiasan'i Daniela manokana ireo teny izay adika hoe “tempoly masina” na hoe “esorina”, dia manohana ny fahatakarana'i Miller momba ny “isan'andro” izany, izay hitan'i Miller tao amin'ilay andalana mihitsy izay anondroan'i Paoly fa izay mankahala ny fahamarinana dia voatendry handray fahadisoan-kevitra mahery.

Ireo izay mankahala ny fahamarinana ka mino ny lainga izay miteraka fitaka mahery, dia aseho koa ho toy ny mpisotro toaka ao Efraima, izay aseho amin'ny sokajy roa. Ny sokajy iray dia ny fitarihana manam-pahaizana, ary ny sokajy iray hafa dia ny sarambabem-bahoaka tsy nandia fianarana, izay tsy hihaino afa-tsy izay ampianarin'ny manam-pahaizana azy. Ireo no miafina eo ambanin'ny lainga, ary manao fanekena amin'ny fahafatesana. Ireo no olona miavonavona ao amin'ny Habakoka toko faharoa, ary izy no virijina adala ao amin'ny Matio toko fahadimy amby roapolo. Ireo no mandà ireo fahamarinana fototra ao amin'ny nofin'i Miller, izay mampirapiratra avo folo heny kokoa amin'ny farany (maneho ny fitsapana fahafolo sy farany ho an'ny Isiraely maoderina), araka ny tandindon'ny fitsapana fahafolo sy farany ho an'ny Isiraely fahiny.

Hanohy ity fianarana ity isika ao amin'ny lahatsoratra manaraka.

Dia hoy ny TOMPO tamin'i Mosesy hoe: Mandra-pahoviana no hampahatezitra Ahy ity firenena ity? ary mandra-pahoviana no tsy hinoany Ahy, na dia eo aza ny famantarana rehetra izay nasehoko teo aminy? Hamely azy amin'ny areti-mandringana Aho ka handroaka azy tsy ho lova, ary hataoko firenena lehibe sy mahery noho izy ianao. Fa hoy Mosesy tamin'ny TOMPO: Dia ho ren'ny Egyptiana izany, fa tamin'ny herinao no nitondranao niakatra ity firenena ity hiala teo aminy; ary holazainy amin'ny mponina amin'ity tany ity izany; fa efa reny fa Hianao, TOMPO ô, no eo afovoan'ity firenena ity, fa Hianao, TOMPO ô, dia hita mifanatrika aminy, ary ny rahonao mitoetra eo amboniny, ary Hianao mandeha eo alohany amin'ny andry rahona amin'ny andro sy amin'ny andry afo amin'ny alina. Koa raha hovanoinao tahaka ny lehilahy iray ihany ity firenena ity rehetra, dia hilaza izao ny firenena izay efa nandre ny lazanao hoe: Satria ny TOMPO tsy nahavita nitondra ity firenena ity ho any amin'ny tany izay nianianany homena azy, dia novonoiny tany an-efitra izy. Ary ankehitriny, miangavy Anao aho, aoka haseho lehibe ny herin'ny Tompoko, araka izay efa nolazainao hoe: Ny TOMPO mahari-po sady be famindrampo, mamela heloka sy fandikan-dalàna, nefa tsy mba manamarina velively ny meloka, fa mamaly ny heloky ny ray amin'ny zanaka hatramin'ny taranaka fahatelo sy fahefatra. Mamelà re, miangavy Anao aho, ny helok'ity firenena ity araka ny haben'ny famindrampona, tahaka ny namelanao ity firenena ity hatrany Egypta ka mandraka ankehitriny. Dia hoy ny TOMPO: Efa namela Aho araka ny teninao; kanefa raha velona koa Aho, dia ho feno ny voninahitry ny TOMPO ny tany rehetra. Satria ireo lehilahy rehetra izay efa nahita ny voninahitro sy ny fahagagana nataoko tany Egypta sy tany an-efitra, nefa naka fanahy Ahy izao impolo izao ka tsy nihaino ny feoko, dia tsy hahita mihitsy ny tany izay nianianako tamin'ny razany; eny, tsy hisy na dia iray aza amin'izay nampahatezitra Ahy hahita izany. Fa i Kaleba mpanompoko kosa, satria nanana fanahy hafa tao aminy izy ka nanaraka Ahy tanteraka, dia izy no hampidiriko any amin'ny tany izay nalehany; ary ny taranany no handova azy. Nomery 14:11–24.